

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласна 6 дин. пара од врсте.

Претплату ваља слаћи упућеницом на општински суд а све кореспонденције на уредника. РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Неплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РЕДОВНИ САСТАВКАЈ

одбора општине београдск држан 18 априла 1887 године

(по стенографским белешкама)

(саставак отворен у 5³₄ сах)

Били су: председник општине г. Свет. Николајевић, члан суда г. Јанаћ М. Јанковић, одборници и заменици: г.г. Манојло Клидис, Милош Симоновић, Васа Лучић, Димитрије Миловановић, Марко Степановић, Фердинанд Розелт, Вучко Стојановић, Никола Ђорђевић, Др. М. Леко, Дим. Наумовић, Милан А. Павловић, Илија Антоновић, Јовица Барловац, Коста Црногорац, Стева Добривојевић, Михајло Стевановић и Др. Ђока Димитријевић.

Г. Председник. Можемо, господе, да почнемо и ако још нису сви одборници дошли. Имамо ствари, које су већ раније биле пред одбором, па се могу решавати и са овим бројем одборника, који су овде.

Чујте протокол прошлог саставка.

(Деловођа г. Никола Јовановић чита)

Г. Председник. Г. Коста Црногорац има реч.

Г. Коста Црногирац. Господе, Ја сам члан мањине оне комисије, која је штудирала и поднела извештај односно лутрије.

Ја ни сам противан, што је мишљење мањине пропало а ш њиме и цео предлог, само би молио, да ви узмете у обзир, да сте ви не само мене, него и све нас изабрали за ту комисију као своје другове, и ми смо донели своје мишљење онако, како је који за добро нашао. Ова реч „одбацује“ мени се чини, да је неделикатна. Ја не бих ову реч изустео ви према коме, а најмање према комисији.

Да сам ја био у тој седници кад се је о лутрији решавало, ја бих молио г. председника да ту седницу претвори у тајну седницу за то, што сам и ја имао своје тајно гледиште о то, ствари. (Чује се „та је ствар свршена“). Није свршено ми, кад смо потписали сведочанство о себи такво, да нисмо кадри сами да извршимо ову ствар; ја онда честитам себи што сам у мањини, јер смо ми морално победили. Мени се чини да за то, што смо казали, да не можемо сами тај посао да извршимо, да смо тиме дали општар мач странцима, да кажу: кад не можете ви, онда ће мо ми сами да сечемо како знамо.

Но, кад велите, да је ствар свршена, онда ја молим само да се реч „одбачен“ изостави, и другом целиходнијом замени т.ј. да се каже: примљено је мишљење већине.

Г. Председник. И сам ислим да треба да се ова реч „одбаци“ замени са речју неprima се (Усваја се).

Г. Председник. Господе, чули сте, да нам је смрт, отргла једног одличног и заслужног суграђанина. Драгутин Жабарац цуковник умро је, и сад се баш сарањује.

Покојник је имао грађанских врлина и био је савестан чиновник. Он је у дугом низу година учинио и важне услуге нашој општини. Те услуге не може општина никад заборавити, нарочито оне, које је г. Жабарац показао лично, кад се 1862 године наша варош отимала од Турака.

Ја вас господе позивам, да устајањем укажемо пошту смомени његовом. (Сви устају).

Г. Председник. Сад имамо да решимо једну ствар, која је и пређе била на дневном реду. То је предлог контролног одбора за ново гробље. Одбор је тај поднео овај предлог.

Контролни одбор за гробље састао се данас и донео ове одлуке по предметима о којима је већано;

1) Решено је да г.г. чланови контролног одбора: Светозар Јанковић и Павле Матић са Томом Поповићем прегледа књиге на каси за ново гробље;

2) Потребно је одмах наредити да инжењер и у гарцелама за католике и протестанте обележи границе и за мале гробове, по што одлука одбора општинскога да се и у тим парцелама копају мали гробови за децу, није још ни до данас извршена.

3) Потребно је наредити инжењеру, да даде мере за пиће копање зиданих гробница, пошто се сада копају у не потребној дубини. Копање гробница треба погодати ђутуре, и за тим цену за копање ставити на рачун приватнима, који гробницу купе. Ако буду гробари и даље копали и јаме за зидане гробнице, неће моћи стићи, пошто имају сваки дан по десет простих гробова. Исто тако ваља о трошву приватних (односно да им се урачуна у цену за зидање гробнице;) најмити на надницу помоћнике сталноме зидару, који је у служби на гробљу. Ово последње потребно је само тако ако неби стигли гробари, да зидари буди у помоћи зидању гробница.

4) У одбору општинскоме донесено је решење, да се члановима задруге кројачких радника даду бесплатно гробови. Ово је решење противно правилима за ново гробље, у којима се изрично каже, да се гробови бесплатно дају само онима који су скроз сиротног стања. Ако би овако одборско решење остало у снази за ову дружину, оно би се морало применити и на све остале

сличне дружине, што би било од грдне штете за касу гробља, па отуда и закасу општинску. Према томе имао би се одборско решење изменити у толико, да се и члановима таквих задруга даде бесплатан гроб, ако општински суд, као надлежан за то нађе, да је дотични члан толико сиротног стања, да је та помоћ из касе општинске оправдана.“

Г. Председник. Имали ко шта да примети?

Г. Марко Степановић. Та је дружина установљена у смислу том, да помаже своје чланове. Захтев њихов сасвим је противан интересима општинским, и ја не могу бити за то, да им се даје бадава и да им се тиме чини милост.

Г. Председник. Усваја ли одбор овај предлог? (Усваја)

Господо, на дневном је реду био и извештај комисије за истраживање изворне и подземне воде. Ја сам из разних разлога скинуо тај предмет са дневног реда и изнећу а други пут.

Комисија, која је по решењу одбора од 17 Јануара ове године, имала да пропише правила за слободно клање стокe, свршила је свој посао, и овде донела та правила. Иста требало би сада прочитати. (чује се: нек остане за други пут, нема довољно одборника.)

Имамо неколико молаба, и које су досад биле на дневном реду. Ја сам их више пута доносио у седницу, али све под називом „разне молбе“ — дакле не знам да ли их могу сада да изнесем кад нису по имену означене у дневни ред.

Г. М. Елидис. Изнесите их сад да видимо које су а идуће седнице решаваћемо о њима.

Г. Председник. Молба Димитрија Ђорђевића да му се интерес опрости и Владана Матића, који тражи механско право.

О њима ће се дакле решавати у идућој седници.

Даље, кварт палиуски потребује неколико чланова, који ће присуствовати при ислеђивању кривичних дела. Молим да изберемо неколико грађана, јер кварт вели, да на место: Ивковића и Богића изберемо друга лица, пошто ова никад не могу да нађу.

Г. Милан А. Павловић. Ја мислим, кад има већ изабраних грађана, то сад нема смисла да се понова бирају други. Полиција има права да казни онога, који не долази на позив, па нек се према закону у томе управља. Иначе ако се ово усвоји, онда треба сваки час да бирамо друга лица.

Г. М. Степановић. Ја не бих никако дозволио, да се чине изузећа између појединих грађана. Тај исти Ивковић и Богић ни су неки богови, да им се несме ништа што не врше дужност, на коју их је општина одредила. Ја вршим три дужности; једну овде у одбору, другу као члан одбора управе фондова и трећу у школи, па кад могу ја, нека врше и они одређену им дужност. Нисам за то да се други бирају, већ нека се одговори полицији да њих употреби као одређене за то, а ако не следују позиву, нека их казни.

Г. Никола Ђорђевић. Домста је тако. Сваки треба да врши своју дужност. Али у овој ствари треба одредити друге грађане, јер полиција не може ове увек да нађе. На пример Стева Ивковић увек је на цигљани, а полиција

кад не може да их пронађе, држи по неколико дана невине људе у затвору. За то би био мишљења да изберемо људе који имају овде у вароши сталну радњу и који се увек позвати могу.

Г. Ђилош Симоновић. Ја мислим да би најбоље било да општинска власт позове одређене људе и испита шта стоји њима на путу да не могу долазити да врше дужност, па ако нађемо разлога да их ослободимо, онда добро, а ако не нађемо, да их упутимо на дужност.

Г. М. Степановић. Мени је познато, да је Стеван Ивковић сваки дан пре подне од 9 до 12 и после подне од 2 до 5 у канцеларији. Нема никаква разлога, да се они могу ове дужности ослободити, а не би био да се на њихова места изберу други људи, јер би могло изаћи, да дођу људи много слабијег стања од њих.

Не треба општина да испитује њихове потребе, већ нека их сама полиција испита, за што не долазе на своју дужност, па нека ако их казни основе има.

Г. Стеван Добривојевић. Не треба бирати друге грађане, него просто вратити акт полицији и казати јој: „ми смо изабрали те и те и ако они не долазе на дужност, онда употребити закона средства“. —

Г. Председник. Дакле господо, је сте ли сви за то да вратимо овај акт полицији па нека она зове људе, који су једном већ изабрани били. („Јесмо“ Пристајемо)

Пошто немамо довољан број број одборника за решавање ових ствари, које нису раније пред одбором биле то ћемо их оставити за идућу седницу, а за сад ћемо још свршити са тражењим уверењима о владању и имовном стању.

По прочитању дотичних аката. Одбор

изјављује :

да не познаје Босиљку Николић, Сотира Михајловића скитницу, Јелену Балог куварицу, Милугина Мијаговића слугу, Франца Шуберга тесача; — а Петар Никетић учитељ доброг владања средњег имовног стања; и Ђорђе Дебељевић да је доброг владања а сиротног имовног стања.

О П Ш Т И Н С К И П О С Л О В И

Извештај председника — општинског одбору
за 1886-ту годину.

Господо одборници,

Кад сам управо пре годину дана имао ретку срећу и част да будем наименован за председника наше општине, затекао сам послове њене у приличноме застоју: једно, што је општина неколико месеца била без председника а заступник његов улазио само у најужи обим радова, а друго и поглавито, са нередовних и ратних прилика, у којима у то доба беше наша отаџбина. Међу неизвршеним пословима, налазио се по неки и од таквих, који иначе неби никако смео бити одложен. Тако најпре, нису били изабрати нови одборници и ако је законом прописани рок онима, што новембра 1885.-те одступеше, већ за неколико месеца истекао био. Није се састарало, да се на време исплати предузимач топографског снимања и нивелања вароши, који је већ био понављао тражења ис-

плате уговорених рата за свршене групе радова, и будући на крају свеколиких послова, имао права захтевати испуњење уговора; — нити се је једновремено побринуло из којих извора, кад је трошарина пала, да се измире издатки за поручене на страни пројекте великих санитарских послова, који с Халачијевим плановима засецаху 176.000 динара.

Чим је на збору грађана, држаноме 16. фебруара прошле године, био изабран потребан број одборника, морали смо одмах приступити овим пословима што чекаху за извршењем, а по том ући и у остале редовне и текуће. — Нека ми је допуштено данас, по навршетку године дана нашег заједничког саветовања и рата изнети кратак, годишњи преглед, да би се по том лакше могли саветовати: *шта нам у овој години треба предузимати и како неизвршеним задацима прилазити, с погледом на данашње стање и прилике наше општине и средства која нам на располагању стоје.*

Организација службе наше општине, по природи свеколиких послова обеју власти: суда и одбора, дели се на специјалне гране: судску, пореско-благајничку, санитарску грађевинску и по врх ових административно одборску. Према томе и послови се распоређују на одељаци: судски, лекарски, грађевински, благојнички и одборско административни. А као засебна одељења рачунају се пожарна чета, и управа новог гробља.

Да пођемо редом тих одељака.

*

Од почетка до краја прошле године, општинској је судници поднесено 2069 тужаба и по њима је донето 1359. формалних пресуда, а 710 намирено је крајим суджењем. Од предпрошле године остало је неизвршених 780 пресуда, што са прошлогодишњим бројем чини 2139. Од овог целокупног броја вије извршено и прешло је у ову годину свега 207 пресуда; али је за то опет извршено 543 од оних (пресуда), које су донесене ранијих година али одмах нису могле бити извршене што се махом није имало од чега дужницима наплатити, па су (пресуде) морале стојати у архиви и чекати на прилику и могућност наплате. Страних аката — од општинских судова из уну трашњости и сем великог броја иновемских, која се не заводе па и не броје, — дошло је и било на раду прошле године 1510 предмета. Општинска је судница издала 2190 различитих уверења, која су приватна лица у току целе године тражила од општинског суда. Пракупљено је извештаја и послато државним властима 448 уверења о немаштини — привредном стању — лица, за која су тражена, и формирано је 163 мјесе. Контролски достава о кријумчарењу са клањем било је 156 и по њима доношене су формалне пресуде кад год казну кријумчари нису хтели одмах да плате. Према овоме и сем спољних свакодневних послова чланова суда и кмет. помоћника по школама, премерима и комисијама, судница је прошле године имала на раду и свршила 8231 предмет, сем замашног броја ових дела, која не спадају у парничне, већ су из круга чисто општинских или пренесених државних послова,

Овде да поменем још да смо у месецу јуну изгубили члана суда п. Драгољуба С. Поповића, чије место није попуњавано све до истекнућа рока кметске службе.

Санитарска служба општине у главном је двојака. По једној страни задатак је њен: старати се за времена о свима оним мерама које су нужне за одржање здравља становништва, дакле за *сирецавање разболевања* (ради чега се редовно а и кад нарочита потреба јаче захтева, одмах предлаже извршној власти, полицији, да уклони све оно што се покаже штетно и од утицаја на болест, или да казни оне који злоупотребама у својим радњама као н. пр. забрањеном нечистоћом, оштећавају јавно здравље). С друге стране служба је ова: лечење (бесплатно) све сиротиње општинске, пелцовање деце и ревакцинација ученика, прегледање умрлих, ради уверења о смрти и т. д.

Ради те лекарске службе општина плаћа шест лекара за шест варошких крајева и једног марвеног лекара, за преглед стоке што се за израну становништва коље. Општинских је лекара дужност: да лече болеснике у опште и сиротињу којој општина изда карту, *бесалатно* (данас имају карте 150 породица); да врше двапут недељно санитарске прегледе меса, хлеба, воћа, зелени и т. д. да воде санитарски надзор по школама, дакле да спречавају ширење епидемичних болести путем школе; да прегледају находчад и дојиље, којима их општина на однеговаше даје; да калеме кравље богиње и ревакцинирају и да бесплатно прегледају умрле и издају посмртне листе. Марвени лекар има да прегледа стоку на општинској кланици као и на пијаци, што ће се изменом правила о клању прописати. -- Бабице општинске (има их шест) указују помоћ сиротним породицама и надгледају ону сирочад, чије издржање пада на терет општине.

Редовних санитарских прегледа, рачунећи по два недељно, извршили су општински лекари у прошлој години 104, али поред тога и замашан број ванредних и учествованих прегледа, ради предохране од епидемије пре и за време њене појаве. Пронађено је и кажњено од стране полицијске власти:

за нечистоћу по авлијама и радњама	„	669
за просипање помија на улицу	„	4
за нечистићење улица	„	5
за неиспражњене нужнике	„	73
за бацање ђубрета на забрањеним местима	„	13
за нечистићење пијаца на време	„	6

Свега „ 770.

Пелцовано је 700 деце а ревакционисано 518 ученика (312 мушких и 206 женских.) Осим тога, за време докле је прошлог лета владала епидемија великих богиња, ревакционисана су сва лица у кућама, у којима је било богиња. А овом приликом ревакционисан је и сав крај Београда иза енглезовца, као најзараженији.

Дневно се чини сиротињи 30—70 визита у свима квартовима, дакле дневно пада на сваког лекара с једно на друго по 7—8 визита а по толико их долази на и ноге код општ. лекара. Посмртних прегледа учинили су општински лекари до 1500 пр. године. Општинске бабице имале су 1164 породице и учиниле 965 визита,

И поред енергичних мера приватним и путем јавних конкурса, ипак општина ни до данас није могла попунити свих шест квартова чисто општинским лекарима. Још и данас долазе не само у општинску него и у државну нашу службу лекари са стране. Кад пак имају да бирају од два положаја бољи, предпостављају државну општинској служби, пошто из ове — било је случаја — прелазе брзо у државну службу. Факат да општина у два кварта држи хонорарне лекаре и да и после толиких стецишта није могла добити сталне — говори да је нужно створити услове под којима ће се то моћи учинити па било да се то постигне уговором, који би гарантовао сталност службе, или повећањем награде према квантитету службе (данас лекари имају по 2000 дин. годишње.) Нема сумње да је не само корисно него и у интересу саме службе врло потребно да општина има у свима квартовима своје лекаре, јер код хонорарних не лежи — а не може се ни тражити — обавеза да не смеју напустити општинску кад захте потреба да се крену на другу пречу, државну службу. Лекар врачарског кварта био је у другој половини прошле године изјавио да не може остати у служби са 2000 дин. награде. С погледом на растрканост тога и палилулскога кварта, приликом грађења буџета додато је лекарима тих двају квартова по 500 дин. на подвоз.

Тек при крају прошле године општина је добила сталног марвеног лекара г. Петра Петровића б. в. лекара. Пре тога више од две године држала је општина само хонорарног, који је за општинске послове марвеног санитета само у толико доспевао, да је једва могао уредно и на време вршити преглед оне стоке, која се на клавици воје. Чим је нови марвени лекар примио своју дужност, њему је било наложено да приступи студији свега оног што општина може и треба да уради, како да се за израну коље у вароши здрава не само и крупна него ситна стока. Према томе он је приступио изради нових потпунијих правила о клању, која ће се вама изнети на одобрење ускоро. Тада ћемо имати најзгоднију прилику да се посаветујемо и о начину за увођење прегледа и ситног сток који се по домовима коље, а и о остоломе што буде у вези. Једну само непријатну случајност морам да вам поменем. Наш марвени лекар г. Петровић, није одслужио у војној струци онај број година, који је обвезан да служи и он као бив. питомец. Кад сте га изабрали за општин. мар. лекара ни ви о томе нисте знали. Тек нам је доцније преко г. министра унутрашњих дела, који је избор у своје време одобрио и сам незнајући на обавезу г. Петровића то јављено. Према захтеву г. министра унутраш. дела нама је требало да г. Петровићу одкажемо службу; али како би општина баш у најнезгодније време остала без марвеног лекара и тиме била оштећена, молили смо г. министра војног и он је изјавио пристајак да г. Петровић у новцу измири оно што је држава потрошила на његово школовање. Према томе општина би морала припомоћи г. Петровића да положи ту суму. Иначе, и ако г. министар не би дао дефинитивни пристајак, ми би на случај да останемо без марвена лекара, морали слати нарочитог питомца с уговором да по свршетку студије служи у нашој општини известан број година. Међу тим сума, коју би г. Петровић имао положити, није Бог зна

како велика, ако г. министар и дефинитивно пристаје да г. Петровић измири само *додатак*, који му је поред чиновничке плате текао за време школовања на страни.

Као социјалне и државне јединице, надлежност је општине најпре, да се брине о свима оним јавним и здравственим пословима и мерама, које осигуравају што више услова за здравље становништва. Међу такве спада: *одржавање чистоће* (куда иде чистеће пијаца, улица, насипа, извозња ђубрета и друге нечистоће: нужничке и помијарске и т. д.) *полизане и неговане паркова и шеталишта*, *снабдевање вароши здравом водом* и т. д. и т. д. Да се завинемо мало неким од тих послова.

*

У августу месецу 1884-те, када је питање о уклањању узрока који прете епидемичним болестима — било предмет дневног реда, одбор је одлучио да општина предузме у своје руке извозњу ђубрета из варошких зграда и станова, и да за то преко сопственика имања на име таксе од сваке партије кираџија наплаћује само по 30 дин. пар. месечно. Одлука ова, која се у примени брзо показала као врло практична, изазвана је и материјалном и здравственом потребом. Јер ко зна како је дотле ишло врло тешко са извозењем ђубрета; како то и при најбољој вољи није било могуће свакоме да редовно чисти а увек га скупо коштало, и најзад, ко не губи из вида каквим последицама рађа нагомилавање органске трулежи и у опште сваке нечистоће у авлијама наших кућа и станова — тај неће нити је одрицао да се овим кораком тежило приступити ближе озбиљном и поднуном регулисању питања: какве су мере најподесније, које треба једном за свагда увести, да би се редовно и за времена уклањали од нас сви узроци, што прете на првом месту редовном а на другом и крајњом опасношћу по здравље становништва. Но и ако се с правом могло очекивати да ће сваки радо хтети пригрлити ову мисао и драговољно одговарати ономе што се од свакога само у корист свакога тражи, ипак тако се у ствари није показало. Јер, докле се с једне стране чинило све да се свачијој потреби одговори и да се у колико је могуће олакша свакоме појединце ова радња, дотле се с друге стране није налазило ни толико драговољног одзива колико сама ствар заслужује; а у погледу наплаћивања таксе ма да ова износи, тако рећи, багателу, место олакшица, често су биле нужне — као што сам поменуо раније — *евакуативне* мере. Предузимањем овога посла у своје руке, општина није ишла на спекулисање, дакле није тражила себи какву корист, а то се види већ и по самој, тако незаатној такси. Међутим она је морала набавити за сваки квартал нарочита кола, купила је 7. пари волова, узела у службу још 13 слугу, организирајући тиме нарочиту службу, која ју је коштала годишње 17878 динара. Спискови и књиге општине показују да је 7626 породица служило се користима ове установе. Али у исто време књиге показују да је само за годину дана остало на дугу (ненаплаћене таксе) 15812 од које суме, као што је напред поменуто и данас још није наплаћено преко 4000 динара. Немогући, према томе, допустити, да се општина и на даље излаже очевидној штети, општински је одбор решио те смо по

процени продали наш прибор и стоку понуђачима браћи Стојшић, који су од новембра 1885-те продужили посао по уговору. За тим смо опет морали молити господина министра унутрашњих дела да санитарском наредбом регулише питање о извозњи ђубрета и станова на начин да газде кућа буду одговорне општинекоме концесионару за таксу. Г. министар се могао одазвати нашој молби тек приликом јесењашње опасности од колере. После тога нама је ваљало да се састарамо како да се ујемчи што већа тачност, посла са стране концесионара и удеси да он посао врши по што је могуће нижу таксу. Било је кратко време да расписујемо лицитацију, на којој би могли конкурисати више лица, и ви сте последњем одлуком остали при уговору са браћом Стојшић, те тако они данас извозе ђубре редовно сваке недеље, наплаћујући од сопственика кућа по 60 дин. пара за сваку партију кираџија, у напред. Али је од тога доба престало изношење ђубрета испред капије и изношење по улицама, пошто концесионар сам узима ђубре. Међу тим ја сам склонио повлашћенике да од сиротнијих становника наплаћују мању таксу. Тако данас можемо се похвалити, посао се тај на општу корист врши успешније; а кад после неког извесног времена оценимо изближе у колико се буде њиме напредовало, удешаваћемо да се под што бољим условима издаје у концесију.

*

Чишћење пијаца, фијакерских станица и јавних ширина, дато је било прошле године под закуп истоме предузимачу, који врши извозњу ђубрета. Чишћење улица вршено је по двапут недељно по старинском начину, од стране становништва. Без сумње на томе ће се морати остати све донде докле варош не снабдемо мрежом хидраната. — На предлог мој, ви сте одобрили те смо набили кола за поливање и чишћење улица, у цели да опробамо оће ли се та справа код нас употребити, нарочито за књаз милошеву улицу. Поред гвоздених кола за чишћење, уједно смо набили и друга за ђубре и блато (житко) а уз њих и две саке за поливање: једну већу (од 1000 к.) за равнице и другу мању за паркове и узбрдне улице. Чишћеним пробом на топчидерском насипу, уверили смо се да су све ове справе красно удешене и да ће нам користити знатно, ако њима будемо хтели чистити насипе и улице калдрисане коцкама, за што су нарочито и удешене. Добра им је страна и та, што је доста само једно лице да њима при раду управља; међу тим ма колика да је прашина и блато, кола чисте у тренутку огромну дужину. Али све докле не добијемо водове, моћићемо справе те употребити од идућег лета само за редовно чишћење књ. милошеве улице, гди је то због силне прашине лети и блата зими, *поназгодније*. Справе ове коштају нас нешто више од 5000 динара, а међутим уписано је добровољних прилога од становника књаз милошеве улице, само 400 и нешто више динара. Према томе, мораћемо позвати становнике те улице на редовно плаћање таксе, коју пропишемо, пошто ће нас и превлачење воде из Саве за поливање, увек коштати осетних сумица, ако решите да се почетком лета полива и чисти

свакодневно топчидерски насип, ради чега смо поглавито и набили данас још ове справе.

*

Концесија на чишћење сенгруба и помијара, претла је по вашем одобрењу, од двојице повлашћеника само на једног — Перу Јоакимовића. Пошто смо се били уверили да је испражњивање сенгруба у највише кућа немогуће вршити са справама (пумпом) по уговору, одобрено је од стране одбора да се концесионар може служити и обичним средствима али нечистоћу да извози нарочито удешеним бурадима. Кад се пак ускоро за тим са више страна доказале неуредности концесионара, били смо готови да раскинемо уговор и право пренесемо на другога. Тога ради и расписана је лицитација по којој је општина нуђено до 3000 динара годишње аренде од стране предузимача, на коме је лицитација остала. И преко тога ви сте на молбу г. Јоакимовића одустали од раскидања уговора, кад је он дао влашћу потврђену изјаву: да пристаје на раскидање уговора *без парнице и накнаде*, само ако се у будуће ма и једна неправилност покаже. У колико је концесионар одговорио овој новој обавези, видећемо на пролеће, јер је дотле остављен рок да се морају уредно испразнити сви сенгруби и помијаре варошке.

*

Упоредо са осталим пословима, који су нужни ради одржања здравља, подизање паркова и засађивање улица дрвећем, треба сматрати као прешне. Ви сте одобрили те смо на празној половини велике пијаце поравнили земљиште, у неколико га насули, са три стране подзидали и по том засадили дрвеће, а у једноме крају направили резервоар за воду, која отиче са нијачне чесме. Истина и овај паркић више ће служити млађем нараштају; али тиме се није могло сматрати да је овај и ако мали посао, требало одлагати. Напротив, нама данас још треба поразмислити: које ће се од празних просторија у вароши и око ње, моћи употребити на паркове и скверове, па у колико се такви не би могли у скоро градити, осигурати бар места за доцнија времена. Парк калимегдански био је у пажњи одбора и предпршле године, али општина није могла пристати да руковање и одржање његово прими у своје само руке под условима, под којима је то нуђено. У прошлој години добили смо пристанак војене власти и ви сте решили да се расписе конкурс и да под закуп право на намештање „фотела“ и столица у алеу поред Саве и великом рондоу, и наплаћивање таксе за седење; али за то да закупник буде дужан одржавати чистоћу и поливати стазе поред тога, што би имао саградити нужне просторије и подићи павиљон (киоке) за минералне воде, сладолед, лимунуду, деликатесе, ладна јела итд. Стечај је био расписан, али већ на измаку летње сезоне, те се понудама за ту годину нисмо могли ни надати верачунајући ону по којој је одлука за стечај потекла. Ми смо наредила те је израђен план за преуређење и промирење стазе, а осим тога и да се засаде дуж неких алеја четинари. С напред изнесеном претпоставком: да ћемо се морати редовно бринути како за унапређење паркова, тако исто и за сађење дрвећа по свима улицама вароши, у којима је то могуће (разуме се по плану који

се утврди) — ја сам био слободан да замолим г. Министра народне привреде да нам даде дозволу да из опште народне шуме можемо за општинеку потребу извадити 5000 комада младица и исећи 800 великих дрвета за сплавове на којима би младице презукли. Мени је врло пријатао што ми се даје прилика поменути да се је г. министар и овога пута одмах одазвао општини и одобрио јој оно што смо молили. Тако смо били у стању наредити да се нарочито лице на пут крене, младице повади, сплав сагради и спусти до нашег пристаништа. То је учињено и у месецу Новембру већ је прва партија приспела амо. Једновремено са изашиљањем кметовског помоћника Х. Живковића по овај посао, молили смо г. Министра војног па се и он одазвао општина допуштањем да између „зидан“ и „видин“ капије може подићи расадник. Овоме кораку био сам руковођен тиме, што нам је доста потребно да у близини вароши и у свако доба имамо дрвећа, које би могли пресађивати у паркове и улице, нарочито на место оних која се не приме. На простору расадника, усадили смо онај број младица што нам је претекао од горе поменуте партије, коју смо засадили у нови, велико пијачни и савску алеју калимегдавог парка. Кад поменем још да смо поред расадника саградили на истом месту потребну грађевину за башту — стаклару, да би могли неговати цвеће за ново гробље и паркове, и неодомаћена дрва из семена подизати, као и једну кућицу за стан чувара; а више од овога још, да цео тај посао неће пасти на терет нашег буџета (продаја греда од сплавова у колико их не употребимо за кров општинске куће покриће трошак потпунице) — мислим да ће те се придружити самном у благодарности г. министрима који су потпомогли престоницу да изврши ове послове на лак начин и без жртава из редовних прихода. Сем овога ми смо и ако за прошлу годину општина није имала баштована да пази на улично дрвеће, и у томе погледу по нешто учинили; тако је засађено нових дрвета:

на топчидерском насипу	52 комада
од Лондона ка калилулској цркви	9 „
на теразијама	84 „
у кастриотовој улици	12 „
у улици „два“ бела голуба	62 „
од кафане „чачак“ до „два сокола“	19 „
у улици „два јаблана“	11 „
у фишекцијској улици	42 „
од „зеленог венца“ до „скупштине“	13 „
од велике пиваре до вознесенске цркве	3 „

свега 298

сем 325 младица засађених на великој пијаци (новом парку) и 164 засађених на калимегдану, дуж савске стране.

Приликом склапања буџета за ову наставу 86-ту годину, ви сте одобрили 5000 динара на паркове. С погледом на то и прошлогодишњу уштеду од 2.800 динара, имамо одрешене руке да за ову годину урадимо много више на унапређењу „варошких плућа.“ Међу тим да поменем још и то да сам дао изредити и имамо готове пројекте за алеју дуж Дунава (од шест редовних дрвећа) — од Града до Краљеве штале —, и другу; „скелетом имања на врачару (од књ. милошеве улице испред в. сењака — врач. поље.)“

Онога дана, кад је од стране државног санитета била наређена предохрана од епидемије, која се је у суседној монархији почела била све то већма ширити, ви сте изабрали главну комисију за мере предохране, а овлашћењем председништва вотирали сте да се могу закључку комисије вршити набавке и предузимати све оно што се буде показало као нужно. Вами су у главном познате све наредбе и радње по овме, па је доста овде да поменем само толико, да су за сво време трајања општине од колере прегледани сви путници по седам дана узастопце од наших, општинских лекара. Овај преглед трајао је 39 дана. Сваки дан је прегледано 60 — 100 путника. Није ни један путник био заражен, а колера се као што знате, појавила у граду, дакле ван до мањаша општинскога санитета, одакле је пренешена у верош (једно десетак случајева) Под надзором дотичних лекара, дезинфицирана је свака кућа у којој је болести било; а у исто време дезинфекција је вршена и читавој савамали и савскоме крају од наше стране, а преко нарочитих органа и средствима, која смо ставовиштво тих крајеви раздавали за незнатну таксу,

Општински су лекари учествовали у свима седницама главне санитетске комисије (којих је било шест) а општина је имала ове издатке, на:

- набавку шмркова за вађење воде из Саве“ 638 д
- свако дневно чишћење свију пијаца фијакерских станица и др. 900 динара.
- давање дезинфекционих средстава 83 дин
- накнаду уништених ствари код умрлих 284 д.
- набавку двојих кола са запрегом и послугом (и данас се држе) 300 д.
- набавку апарата за дезинфекцију врелом паром. 1846 дин.
- направка три септегруба за канале у венецији и клавицу крај дунава. 2.697 динара
- Куповину 3. коња за машину за пол. улица 872 д.

И ако нас све ово кошта динара, ипак нећемо жалити ту суму ако с пролећа будемо поштеђени ове опаке и несретне болести, која тамани и паре свет.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ЈЕВРОПСКИ ПИЛАТИ

над

Србијом и њеним делима.

(A little reply to the big author of „The present condition of European politics“ in the „Fortnightly Review“¹⁾)

Биће скоро година дана како је сувремена Србија ушла у другу деценију, слободно се може рећи, другог вајбурнијег периода свога новог живота. Ово је већ дванајесто лето како српска држава, по васкреу из гроба косовска, а тежећи остварењу једног и истог идеала народног, пада из искушења у искушење, скаче из ватре у ватру диже жртвеник до жртве-

¹⁾ Један мали одговор великом писцу „Садашњи стања јевропске политике“ у лондонском „Полумесечној Прегледу.“

нига^в и на њима приноси читаве војске својих најбољих синова — а за све то бере у награду трнов венац светске руге и неправде.... Доиста, и друга су колена српска била предмет зле воље, а још горе радње, туђинске. Историја нам сведочи: да се ни Ђеније самог Наполеона Првог није устезао, да свој моћни глас употреби на штету овако маленог, од његове Француске удаљеног, народа као што је наш. „Не дај Србима ништа што ти са оружјем у руци шиту“ — писао је он у јеку своје силе, Селиму султану*), а није оставио други аманет ни после, кад се овај грех осветио над њиме у снеговима Русије, кад је Србија на југу, пронашћу својом *тринајесте*, откупила диверсију Турске северу *дванајесте* године.... Дакле, ни онда, кад је Србија бројила, не Ђунисе и Сливнице већ, славне Мишаре а још славније Каменице — кад је чинила, не дела већ, *чудеса* од јунаштва и подвиге од мучеништва — и онда су ва њу очи Јевропе душмански гледале. Управо, требало је, утехе зар српске ради, да се јави један *Ранке* у Гетеовој, а *Таландије* у Хиговој, отаџбини да благим зраком науке и светим мерилом правде, прошлост српску осветле, те да, бар, за прву половину деветнајеста му века, јевропским судијама *la Dilke* *инлатски* језик осеку.... Али данас није тако. Било да ово колено Србије нема свога *Ранке* и *Таландија*, било да их ни сам *Карађорђе* и *Милош*, из гроба да устану, не би данас имали, тек, толико стоји: да у Јевропи нема данас мањег народа на који се више блата баца но што је српски народ и његова држава Србија. Велимо *данас*, а, кад то кажемо, ми под тим („*дагас*“) разумемо *дванајест година!* Јер, хајка се диже још од 1875, управо, од дава када Србија, после мировања од шездесет лета, (од 1815 до 1875) прену, прегну и с мачем у руци постави Јевропи — *источно интане!* Врхунац, пак, овом зучном чуду као да се достиже у преклањском „рату“ с Бугарима. Чак и они Гледстонови Инглези, који су нас у ранијем рату са Турцима бранили и куражили, који су, покренути нашом новом иницијативом а старом истрајношћу у борби за слободу, одступили од традиционе им политике туркофилске — ево и они су сада обрнули „*сливнички*“ лист, па, и не разбирајући много, потписују Дилк-овске оцене српске среће и српске несреће... „Сан или спомен Велике Србије — саркастично вели тај државник Инглеске

— навео је Србе да, као што знамо, изпадну Бугаре, а довео им је једну поразу која је у толико слађа била онима који не вољу агресије, у колико јој се, због боље организације Срба, нико није надао.“ На другој страни истог листа исти Сер Чарлс Дилк не може да се начуди, или правије рећи наруга, како се у Србији могла и појавити мисао о „персоналној унији са Бугарском кад се зна да је (између осталог) српска страна подлегла на бојном пољу мањој (бугарској) снази. („*to an inferior force*). Ову непосредну оцену Србије и њене националне вредности — коју он ставља на *четврто* место — испод Влаха, Грка и Бугара — г. Дилк посредно допуњује, понављајући на сваком кораку сливничке доказе. Тако, на пример, за Бугаре вели: „Руси су мислили да ће повлачењем својих официра из бугарске војске сву растројити, али су Бугари одмах затим победили у једном врло озбиљном рату („*in a very serious war*). — Као што навестисмо, још лепше пролазе Грци — који треба да добију „Епир, јелински део Македоније и персоналну унију са Арбанијом“ — а најепше Власи, ти, по веровању г. Дилка, „*потомци римских легијона*“ ти, у толико достојнији кандидати за „Велику Румунију“ с обе стране Карпата, у колико се „по жилавости и чврстоћи народна им карактера могу равнати чак и са циганима и Јеврејима („*are equal even to the gypsies or Jews*“*) За Србе вели г. Дилк, да су „*сасвим други народ*“ („*a very different people*“), па, ваљда за то што су „*сасвим други народ*“ он не може њима истом мером да одмери. Далеко од тога, да и тег Србије стави на исте хришћанске терезије, он се даћа *инлатске* улоге, те се језиком, стилем и тоном, не каква рационална државника ни енглеска центлмена, већ права бестидница (*not of a rational statesman, or an English gentleman, but of a regular blackguard*) јуначки над једном маленом и нападеном земљом**)... Али да пређемо на суштину ствари.

Дакле, она Сливница са којом нас јучерањи баштовани умедоше, доиста, изненадити, али за коју су нас њихови Гешови у Букарешту исто тако умели молити да не светимо¹ — Сливница, на којој је бугарско оружје засијало, тек, по што је руска кнута скинула са њ петвековну рђу — али Слив-

*) Види потврду свега овога чланка г. Дилка у *Fortnightly Review* нарочито свеске за март и април ове године

**) Ово су компламенти као наручени из молитву: „сачувај ме боже од мојих пријатеља.“

1) Г. г. Мијатовић и Каљевић, који су закључили букурешки мир, требали би да штампају „психологију“ сливничког победијоца у букарешку му огледалу.

*) Види књигу Таландија, „Србија у деветнајестом веку.“

ница, која је за Србију постала Сливницом тек онда, кад јој је „пријатељ“ Кевенхилр дао разумети: „ако се мир не потпише, ни један се вишек не пушта“² — једном речју — она Сливница за коју у ствари, и последњој инстанцији, имају далеко више заслуга *јевроиски Пилати* него ли све сабље бугарских капетана — та Сливница, мисли ли озбиља г. Дилк, да је то победа Бугарске а пораза Србије у „једном врло озбиљном рату“? Ако мисли, онда нека му овај мали одговор („little reply“) послужи као доказ да — и побеђени умеју историју да пишу!... Јест, ми смо узели ово перо у руке да, као никада до сада, проговоримо с незваним судијама гордог Албијова, да им право у брк, да им у светлости њихова рођења британска оружја, покажемо, шта је и колика је та Сливница; колико права „победна“ метала има у тој бугарској сабљи батенбершкој, што се свуда и свакога часа, као кеба за појасом, вади да посече српски Пијемонат — да уздигне Бугаре а обори Србе у очима света *необавештена!* Узев пак, тај задатак ва се, ми ћемо се држати најпростија рачуна: пустићемо да говоре цифре и подаци, и то оне и овакве, за какве се г. Дилк умео постарати кад је требало доказивати да Инглези могу тући Русе у Азији, и отети им чак и Владивосток, али не и кад треба са математичком неумитношћу и стварном логиком оценити размеје и резултате српско-бугарског рата.

Дакле, понављамо, сматрате ли, сви ви добри људи у Инглеској, да је Србија, разумемо као држава, као морална и материјална чињеница и целина, на Сливници Сливницу имала? Ако, аргумента или и уверења ради, речете да је, то, да ли и такав неуспех може бити довољан основ да се Србима оспори и оно име и оно место које се ни у најнеуспешнијим ратовима не губи, или и оно право, које се и самим поразима тече? Прво и прво, са каквим образом можете ви и самој Сливници одрећи Велику Србију, ви, којима је и једна *Гривица*, деветог у плугу, довољна да стече Велаку Румунију? Зар је веће јунаштво показао Влах, кад је, из страха да му Турчин, за Русом, у кућу не дође — из страха који се хтеде, али немогаде, да сакрије ни у ратној прокламацији *немачка* му кнеза — велим — зар је веће јунаштво показао он, који у два века (од кад се исток ослобађа) пристаде да издржи један зорг на Плевни, него ли Србин који и без Руса и пре Руса, са јединим споменом на дела својих старих, рат турској царевини оглашује, и сам се

самцит четири месеца са Османима и Сулејманима њеним бије!? О Грцима и Бугарима и да не говорим, где су онда били ти „потомци римских легијона“? Што се тада, с мачем у руци, не јавише за прво место у оном „Источном Савезу“ који има доћи на рушевинама турског царства у Јевропи, а које им (место) ви Инглези тако радо дајете. Првенство на политичком комаду тече се првенством на јувачком мегдану — бар ми Срби не дамо другаче — а Власима је у толико лакше било такве заслуге стећи што су они и данас много већи од нас а онда их је било и четири вута више. Управо, што и за што да „потомци римских легијона“, код толике „живости и чврстоће народна им карактера, чекају на Козачки прелаз преко Дунава, да тек уз Русе, пореди иза Руса, доказују колико су мушки? кад им је и бројна и економска снага и правага валагала да предњаче свима па и Србима на истоу. Та, не да су Србима предњачили него, да су само према броју и положају свом сразмерну жртву поднели, слободно се може рећи, да се источно питање не би ни до данас истргло из руку источних народа. Ово би се решавало, на без сумње и решило, њиховом рођеном снагом и заслугом, и она чувена *конфедерација источна* била би данас можда жива тековина у место што је папирна мрва са стола — *јевроиских Пилата*. Е, али „потомци римских легијона“ од силне куражи, достојне без сумње оних других, све великих, потомака — Леонидиних и Милцијадових — не смедоше пропустити Србима ни једну лађу оловних цези, већ се као зечеви завукоше у познату јазбину „међународне неутралности“..... Ну, било с тим како му драго, рећи ћете, да није сада реч о српско-турском већ о српско-бугарском рату. *Примамо и ту рукавицу*, и право вас у очи гледамо кад кажемо: да је веће дело, да је сјајнији војнички оглед и та српска Сливница, и та наша „пораза“, него што је румунска Гривица, та влашка „победа.“ Мало даље ћемо вам ово и опширније посведочити. За сада примите оволико на име капаре: на *Гривици* и на целој Плевни бранио се један од двојице;* на Сливници (цифра ће показати) б ранило се двоје од једнога!** Сливница је рана, — ал' јунака најтежих мегдана; Гривица је „победна“ висина, ал' висина (читајте Езоп) на коју царихи узлећу кад се суром орлу за крило прикаче... Баш, пишите како год хоћете, и ружите нас колико вам драго — једно стоји као

*) Турчин од Руса и Влаха

***) Бугарија и ш њом Румелија, од једне шаке Србадије младе.

²) Види званичне сведочење о овоме, штампане у латским пла-вим књигама „Blue books“ британског министарства спољних послова.

увек што је: „по тежа је ова наша школа — гласнија је наша хајдучина“!...

На посетку, аргумента разговора ради, да речемо, да предпоставимо и оно што није: да је Србија, као Србија, као народна снага и целина, на Сливници Сливницу имала, — опет — зар и такав неуспех може бити довољан повод, да се на обалама Темзе једнако виче: „расипи га расипи“. Британски Пилати нису такве пресуде изрицали ни над себе достојнијим грешницима — нису рекли то ни Прусској на Јени, ни Италији на Новаре, ни Аустрији на Садови, ни Француској на Седану. У очима њихових најумнијих државника и најхрабријих војника, Пруска је, и после парадног уласка Наполеоновог у Берлин, остала главна свага и нада Велике Немачке, Сардинија и после Новаре Пијемонт апенинског плуотока, Аустрија и после Садове велика војничка сила, а Француска и после Ватерлоа и после Седана страшило свају својих победилаца... Мало даље, ви ћете видети и колика је разлика између тих тамо ваших великих Садова и Кустоца, Ауерштата и Седана и ових овамо наших малих „Сливница“ и „Пирота“. За овај пар, на дневном је реду ваша логика као политичких судија једног народа на основу војничких му дела. Ваистину, Сливница не само да није Садова и Новара једне Србије него није Садова ни Новара једног доброг *корпуса* њеног, пет или шест од којих је ова, још као кнежевина од милијун и четврт душа, кадра била да изведе, и изведе, у први јој бој са Турцима године 1876. Јест, тек *Бунис* српски има ту тужну част да личи — али не на ваше „јевропске“ бруке и срамоте на ваше старе Аустерлице, нове Кенигреце — већ, ако и на шта а оно, на часни и горди Севастопољ руски, на ту тужну дјку и прилику словенског Колоса; јер је он, у минијатури само, лик овако неравне борбе каква се водила око кримских обала, а завршила над развалинама тврда Малакова¹⁾! Јест, Сливница; ми Срби знамо шта је Сливница — ми Срби најбоље знамо, јер најбоље осећамо, сву тежину морална удара који се, са мало више обзирности не само избећи већ и у бугарски *Велблужд* претворити дао, али ви марцијални Инглези, ви, које су колико јуче тувли голи и боси дивљаци Зулуланда; ви, чији су и најбољи ђенерали, не изузев

¹⁾ Разлика које има између Севастопоља и Буниса говори само у корист мадеог Србина, јер се Русија тамо ухватила била у кештац са три пута већом силом, а Србија (ако Мисир рачунамо — по што је и он на нас један контингент послао) са тридесет пута већом. Србија је природно равније и подтегла, али и тај рачун кад ухватимо остаје лепа разлика у њену корист.

ни победиоца од Телел-Кебира, у место да освете бесмртна Гордона у Картуму, побегли испред башибозучке гомиле једнога Мадије; ви, чији је војнички углед („prestige“) у Африци тако ниско пао, да се и та брука доживела, да вам један лажни пророк из Судана, један Арап из пустиње, поручује „да примате веру Мухамедову, или да му на мегдан дођете“ — да зближ — коме се ви ругате? у чајем ли то оку *црни труп* видите? Да л' у српском — соколовом? (Наставиће се)

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(париском „Солеј“ у)

Петроград 16/28 априла 1887.

Шнеблеова афера произвела је у нашим политичким круговима најгори упечаток. Добро обавештени људи, или бар они којима је занат да то буду, сматрају француско-немачки рат као неизбежан и близак. С друге стране, уверавају ме, да се у непосредној околини царевој не држи да ће доћи до прекида, и — са основом. Сама узрујаност, коју до сада изазваше вести из Париза и Лондона, остала је површна. Велика маса народа није се могла узбунити догађајем који не разуме, и чији домаћај она није кадра да измери. Тога је било у посланствима, у странијој колонији, коругвима књижевничким, аристократским, и у опште политичарским. Полузванична штампа, видно се покривајући добивену мигу, прелази преко догађаја без коментара, и доноси релативно незнатне белешке о целој ствари. Једино, славенофилски листови, и у престоници и унутрашњости, што се отворено изјашњују за Француску.

Док вам ово писмо стигне, Шнеблеово ће се питање на сву прилику решити у једном или другом смислу; али још сад се даје оценити држање Русије у случају рата. У случају рата између Француске и Немачке, Русија ће се држати *неутрално*. — Ја знам да се у Француској рачуна на моћну и непобедну потпору руске војске, која је у исто време и највећа и најдисциплинованија војска на свету. Ја не заборавам да би француско-руски савез био користан по јевропску равнотежу, потребан за Француску и добро виђен у Русији или бар код славенофила јој. Али озбиљни разлози стоје на путу скором закључку његовом.

Прво и прво, ту је по среди јака воља царева. Извесно је да садањи цар не воли много Немце,

али и то стоји, да његове симпатије нису веће за Французе као што нису за туђинце у опште. При том, цар је за мир. Он је то објавио одмах првога дана своје владе у оном чувеном манифесту свом на народ; а доказао је, дозволив да му не важњено пркосе јучерањи Бугари, које би му лако било оборити и прегазити. Нити ће овај пар икада водети рата у Јевропи у цели каква завојевања; на против, на двору се мисли да је Русија и сувише проширила своје границе на западу. Ако се још држи Пољска то је из проста честољубља, док ћете од многога званичнога преставника Русије чути, да Русија има више штете по вајде од западних јој крајсва.

Други узрок истој политици наћи ће се у крајњој невољи државне касе. Овој постаје готово немогуће да се и у редовно време и самоме скрпаноме буџету одужује. А гди би се наша средства за вођење рата, без сумње дугог и крвавог, противу Немачке? коју би јавно подупирала Аустрија а тајно можда Инглеска са својим новцем.

У трећем реду, војска руска још није баш тако готова да би се могла својеки упустити у рат с Немцима. При свим извршним реформама ђенерала Милутина и Вановског још руска војска стоји испод немачке у организацији, опреми и наоружању. Земаљска резерва, тако звано „ополчевије,“ које одговара немачком ландверу и француским територијалцима пост-ја у већини губернија још једино на хартији. — У стању у коме је данас ово (ополчевије) даје се упоредити са француском мобилном гардом пред рат 1870 год. — Осим тога, немамо тешке опсадне артилерије, а, варати се не треба, да би рат између Руса и Немаца био у почетку свом градски рат. Граница немачка, према руској Пољској, тако је исто покривена бедемима и утврђењима као год и граница према Француској. Али, ако нам и јесте пољска артилерија изредна, ево смо остали без опсадних топова, неопходно потребних за тако тврда места као што су: *Торн, Познањ, Кенигсберг и Данциг.* — Најзад, и пушка руска, која је пре последње измене стајала испод немачке, сад је постала савршено недовољна да се мери са новим репертирима. —

Додајемо, на послетку и то, да, баш да би Русија и била, као што није, спремна за борбу, она и ма оноликог интереса да ју прими колико се држи. Руско-француска победа (над Немцима) била би неоспорно лепа срећа за Француску, али би користила мало или нимало Русији. Оно, на што се овде

нишани — често сам вам говорио — то су она два полутока која владају, један Азијом а други Јевропом, — Инђија и Цариград. Сад, држите ли ви, да би Русија могла марити да присаједини немачку Шлезизију или литванску Пруску? То би значило стећи себи на боку још једну или још две Пољске, код толике муке и са овом садањом. Понављам, општа (руско-француска) победа исправила би Француској границу на Рајни; али шта би донела Русији? Финансијску пропаст, и можда, у оснаженој Француској, једног противника више. — Дакле, верујте ви мени, те, ако од дава за неколико недеља будете морали с оружјем у руци бранити равнице Шампање од Молткеових улана — не уздајте се ни у кога већ у себе саме. Од своје стране, Русија не само да неће, ништа учинити противу Француске, него ће јој и желити свака добра. Али то је све. Ви, Французи, не би требали ни да желите интервенцију руску, јер Русија, ако се умеша, то ће бити у последњем тренутку, да избије какав комад пљачке из руку победне Немачке — да, управо, у натов Бизмарку, очува нешто од Француске. Ну, и *обратно* је тако исто могуће — разумем — да се Русија тако исто умеша да спасе Немачку у случају ако би француска војска, прешав Рајну, пошла на Магдебург или Берлин.

На кратко, Русија је данас мирољубива по нужди колико год по систему. Погледом управљеним на Исток, нарочито на Азију, она жели да се што више опрости јевропских питања. За сада њена је политика, политика равнотеже; и она је далеко од тога да потргне мач из каквих кавалерских побуда. Рат који је 1849 водио цар Никола за љубав Аустрије, и рат који је 1877 водио покојни Александар II у корист Бугара, њу су памети научили. Ова је ту скоро одбила веома повољне предлоге за савез које јој је нудио кнез Бизмарк; па немојте веровати да ће се погратити за врло несигурну руку г. Флурана. — Мени је дабогме врло тешко што морам разбијати лепо сан франко-руског савеза али дужност је штампе да износи истину на јавност; а истина — ето како гласи!..

Кад полазе жељезнички возови

Из Београда за Ниш путнички воз у 12 сати и 50 мин. по подне.

Из Београда за Ниш мешовити воз у 5 сати и 40 мин. изјутра.

Из Ниша за Београд путнички воз у 12 сати и 50 мин. по подне.

Из Ниша за Београд мешовити воз у 5 сати и 40 мин. из јутра.

На страну

Оријент експрес полази из Београда у суботу у 2 сата и 40 мин. ноћу.

Брзи воз полази из Београда у 5 сати и 35 мин. из јутра.

Путнички воз полази из Београда у 7 сати и 30 мин. из јутра.

Мешовити воз полази из Београда у 12 сати и 20 мин. по подне.

Ред пловидбе дуж српске обале

Из Београда за Шабац понед. средом и петком у 6 сати и 15 мин. изјутра; уторником и суботом у 7 сати из јутра.

Из Шабца за Београд средом и недељом у 7 сати из јутра, уторником, четвртком и суботом по доласку пароброда из Сиска.

Из Београда за Градиште понед. четврт. петком, суботом и недељом у 6 сати из јутра.

Из Градишта за Београд сваки дан, осим средом у 6 сати из јутра.

Из Београда за Дубравицу сваки дан у 7 сати из јутра у уторник у 6 сати изјутра.

Из Дубравице за Београд сваки дан у 9 сати и 30 мин. пре подне а средом у 11 сати и 30 м. из јутра.

Из Београда за Оршаву уторником у 6 сати из јутра.

Из Оршаве за Београд средом у 9 сати из јутра.

Пловидба поштанских бродова

Из Београда за Пешту понедеоником и суботом у 5 сати 45 мин. из јутра.

Из Пеште за Београд уторником, четвртком и суботом у 11 сати у вече.

Из Београда за Оршаву четвртком, суботом и понедеоником у 2 сата из јутра.

Из Оршаве за Београд недељом, средом и петком у 8 сати пре подне.

Месног брода између Земуна, Београда и Панчева

Из Београда за Земун пре подне $7\frac{1}{2}$, 9, 10, $11\frac{1}{2}$ сати, после подне $1\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{2}$, 6, $6\frac{1}{2}$ сати.

Из Земуна за Београд пре подне $6\frac{1}{2}$, 7, 8, 10, 11 сати, после подне 1, 3, 4, 5, 6 сати.

Из Земуна за Београд, Панчевд пре подне у $6\frac{1}{2}$ и 11 сати, после подне 3 и 7 сати.

Из Панчева, Београда и Земуна пре подне у $4\frac{1}{2}$ и $8\frac{1}{2}$ сати, после подне у 1 и 5 сати.

Француска лађа „полази.“

Из Београда за Смедерево, Дубравицу и Базјаш недељом у $7\frac{1}{2}$ сати пре подне.

Из Базјаша за Дубравицу, Смедерево, Београд понедеоником у $6\frac{1}{2}$ сати из јутра.

Из Београда за Смедерево, Дубравицу, Базјаш и Градиште сваког вторника у 7 сати пре подне.

Из Градишта за Базјаш, Дубравицу, Смедерево и Београд, средом у $7\frac{1}{2}$ сати из јутра у свези са влаком.

Из Београда за Смедерево, Дубравицу, Базјаш и Градиште сваког четвртка у $8\frac{1}{2}$ сати пре подне.

Из Базјаша за Дубравицу, Смедерево и Београд у $7\frac{1}{2}$ сати из јутра (у свези са влаком).

У Београду постоје фијакерске станице

1. На великој пијаци.
2. „ пијаци зеленог венца.
3. „ марвевој пијаци.
4. „ пијаци цветном тргу.
5. „ жељезничкој станици.
6. „ савском стоваришту.
7. „ теразијамз код Париза.

Цена вожењу

Свака возња по вароши и до станице паробродске и жељезничке и обратно од $\frac{1}{4}$ сата, плаћа се на фијакерима са 2 коња 1 динар. За сваки $\frac{1}{4}$ сата дуже возње плаћа се по пола динара.

У Топчидер и натраг са 2 коња 6 дин.

Засебно вожење на ново гробље плаћа се од $\frac{1}{4}$ сата са 2 коња 1 динар. За сваки $\frac{1}{4}$ сата дуже возње плаћа се по пола динара.

Ноћно вожење по вароши и до станице плаћа се за сваки сат по 3 динара. За Топчидер 4 дин.

Ноћно се време рачуна од 1 Маја до 1 Октомбра од 8 сати у вече до 4 сата у јутру, а од Октомбра до 1 Маја од 7 сати у вече па до ујутру 6 сати 1.

ОПШТИНСКИ ОГЛАСИ

НА ЗНАЊЕ

По § 128-ом закона о судском поступку, парничари, којима је рочиште одређено пре подне, треба да буду код суда до 9 сати, а они, којима је одређено рочиште после подне, треба да буду код суда до 3 сата.

Но, како се, противно овоме законскоме наређењу, догађа, да парничари код суда општине вар. Београда закашњавају на рочишта, чиме се у сваком случају отежава рад судски, а и они штете, то се овим јавља грађанству, а нарочито оном делу који чешће има посла код овоопштинског суда: да ће се у будуће редовно подвргавати казни по горепоменутом члаку зак. о судском поступку сви они парничари који на рочиште закасне а изостанак не оправдају по § 130-ом истога закона.

Из седнице суда општине вар. Београда 28 марта 1887. Бр. 2940.

ОБЈАВА

Према члану 5 ом закона о чувању пољског имања општински је Одбор одредио, следеће казне за потрице, и то;

а) код стрмих жита и ливада за погажени један квадратни метар 0.10 дин.

б) код кукуруза за један струк 0.01 дин.

в) код винограда за један упропашћени чокот 0.40 динара.

г.) код баште квадратни метар 0.20 дин.

д. код воћњака, пашњака и браника, од квадратног метра 0.10 дин.

Ово се јавља грађанству ради знања

Од стране општине вароши Београда 10 априла 1887 год. АБр. 229.

ОГЛАС

Порески одбор за варош Београд свршио је распоређивање порезе за 1887 годину, и распореди пореза изложени су у згради општинског суда за 15 дана од данас, на разматрање грађанству с погледом на чл. 78 закона о непосред. порезу

Ово се доставља грађанству вар. Београда, ради знања, ако би се ко хтео уверити: колико је порезе на њ' распоређено.

Из канцелације Управе вар. Београда 27 априла 1887 год. №. 2329.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

ВУКОВА ДЈЕЛА

ПРВА КЊИГА

НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ

Цјена само 2 дик. или 1 Фор. а. вр.

ДОВИТИ СЕ МОЖЕ У СВИМА СРПСКИМ КЊИЖАРНИЦАМА

Штампа и издање краљ.-српске државне штампарије у Београду 1887. године.

Ишагла је је из штампе књига:

ЕНГЛЕСКО СТОЧАРСТВО

I. СВИНЧЕ

историја његових раса; његове особине; гајење и чување у здравом и болесном стању

СА НЕМАЧКОГ ПРЕРАДИО

а додатак

О „ШТРОЈЕЊУ КРМАЧА“

ИЗРАДИО

КОСТА ЦРНОГОРАЦ

ПРОФЕСОР

ЦЕНА: 1.50 ДИН.

Даље.

СПОЉАШЊИ ОДНОШАЈИ СРБИЈЕ

НОВИЈЕГ ВРЕМЕНА

прва књига

1848—1860

написао

Ј. РИСТИЋ

у Београду, штампарија краљевине Србије 1887

30 ТАБАКА У 8-ци.

Цена 3 динара!

Нова књига изашла је из штампе и може се добити:

У КЊИЖАРИ ВЕЛИМИРА ВАЛОЖИЋА У БЕОГРАДУ

ДУШАПА ВАЛОЖИЋА У НИШУ

И СВИМА БЕОГРАДСКИМ КЊИЖАРАМА

СРБИЈА У ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

(Карађорђе и Милош)

написао Сен Рене Таландије

Превео Н. Јовановић -- „Американац“

Од устанка на дахије 1804 до једренског мира 1830

На 12-ци 288 стр. XVIII. Цена 2 динара; на 5 књига 1 бесплатно

Ова књига која обухвата историју Србије од устанка на дахије 1804 до једренског мира 1830, најлепши је споменик који је ичије перо икада јунаштву и мучеништву српском изрезало.

Писац је књиге чувени научник француски Сен Рене Таландије човек, који се истина после славног Ранкеа за Србију заинтересовао а пре њега у гроб легао, али који није за то Србију и њену историјску књижевност мањим благом обдарио.

Надати се да ће српски свет примити српски превод овог драгоценог дела са оном топлотом са којом је она од вреног аутора „патњама, напорима, победима и надама српског народа“ посвећена.